

FKITMCMXIX

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet kemijskog
inženjerstva i tehnologije

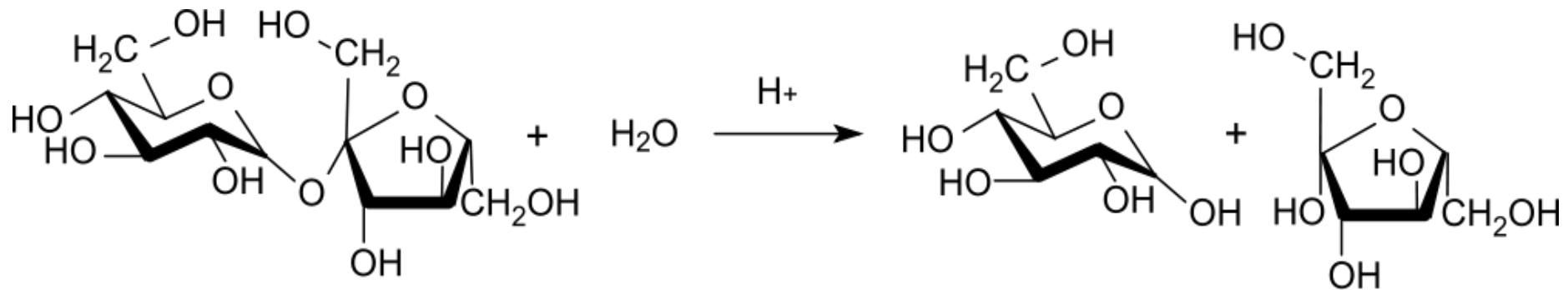
Laboratorijske vježbe

INVERZIJA SAHAROZE

Fizikalna kemija II

Zadatak vježbe

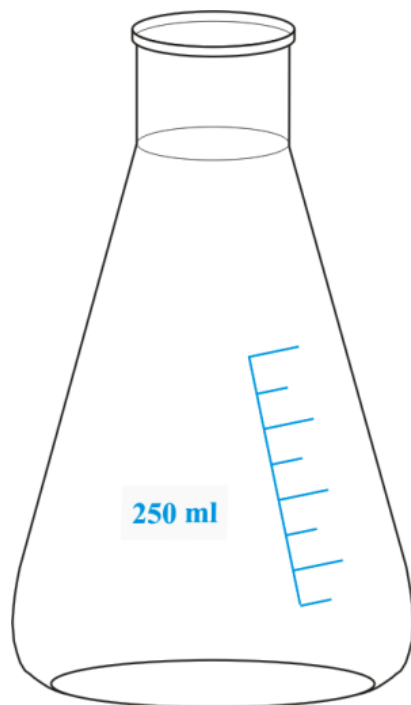
- Odrediti konstantu brzine reakcije, k i polovično vrijeme reakcije $t_{1/2}$ za reakciju hidrolize vodene otopine saharoze u kiselom mediju H_2SO_4 na sobnoj temperaturi

Pribor

Graduirana i odmjerna pipeta

Erlenmeyerova tikvica

Volumetrijske tikvice

Aparatura - polarimeter

Otvor za
gledanje

Vijak

Skala za
očitavanje
kuta
zakretanja

Ležište kivete
polarimetra

Izvor
svjetlosti
(natrijeva
lučica)

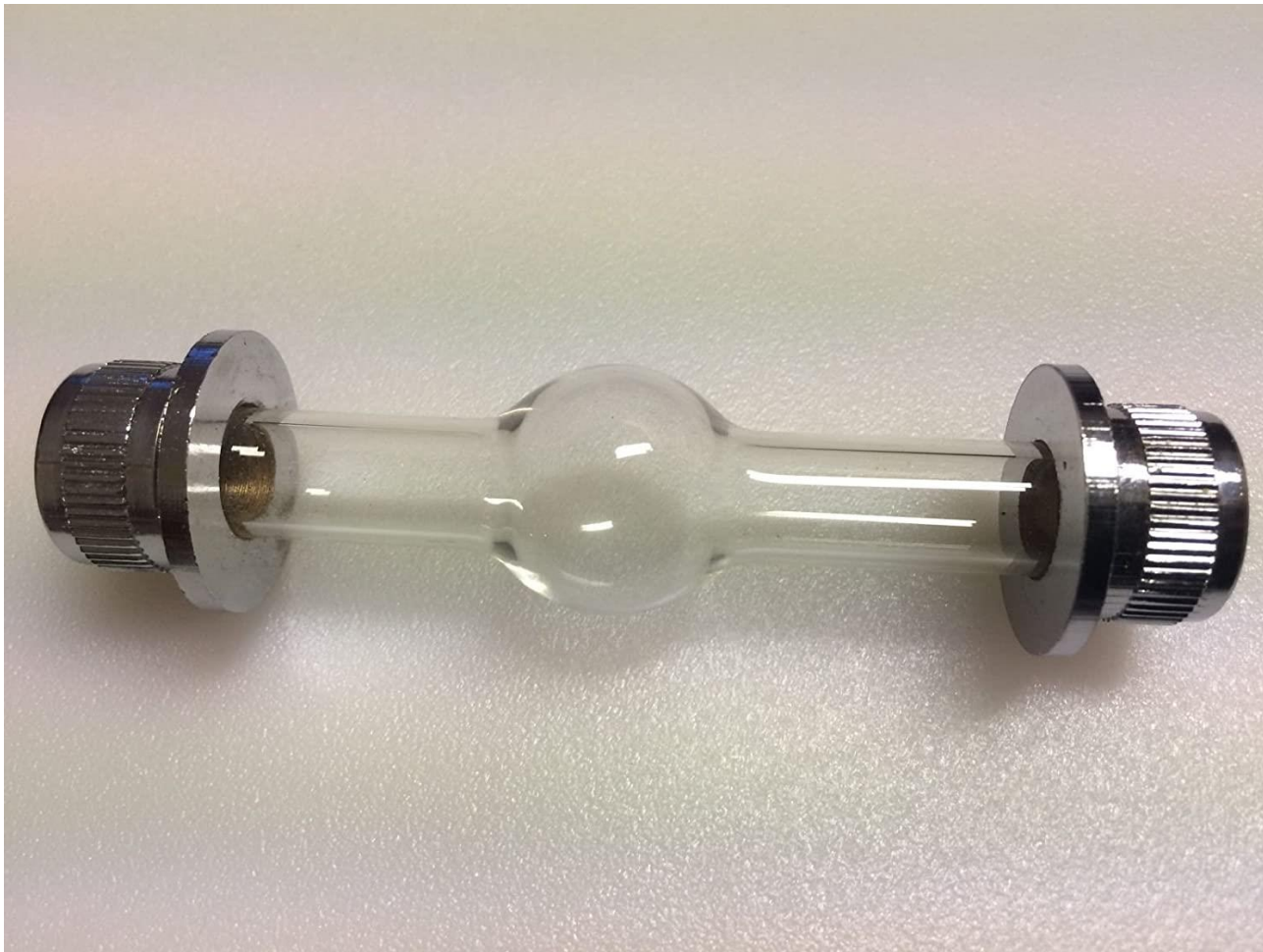

Priprema otopina za mjerenje

- Vodena otopina saharoze: saharoza se odvažuje u volumetrijsku tikvicu od 100 mL, doda se 50 mL H_2O te se laganim miješanjem saharoza otopi
- Kada je saharoza otopljena, volumetrijska tikvica se do oznake dopuni s H_2O i dobro promiješa okretanjem tikvice
- Otopina H_2SO_4 pripremi se pipetiranjem određenog alikvota u volumetrijsku tikvicu od 50 mL koja se potom dopuni s H_2O te dobro promiješa okretanjem tikvice
- Otopina za određivanje početnog kuta zakretanja priprema se na način da se 50 mL pripremljene otopine saharoze otpipetira u volumetrijsku tikvicu 100 mL i do oznake dopuni vodom te se dobro izmiješa

Priprema otopina za mjerenje

- Otopina za mjerenje ulije se u staklenu kivetu:

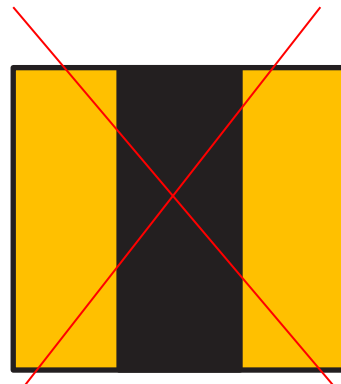
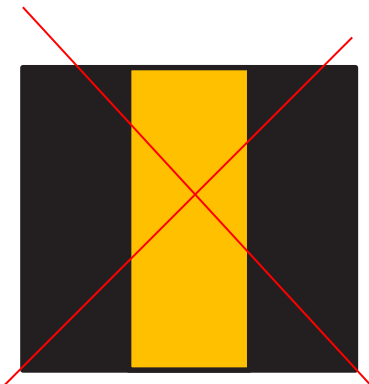
Priprema otopina za mjerenje

Otopina se ulije do vrha kivete te se kiveta zatvori stakalcem, gumenom brtvom i navojem.
Tako pripremljena kiveta postavi se u ležište polarimetra.

Kako se provodi mjerenje?

- Vijkom se podešava slika dok god vidno polje nije jednoliko zatamnjeno.

DA

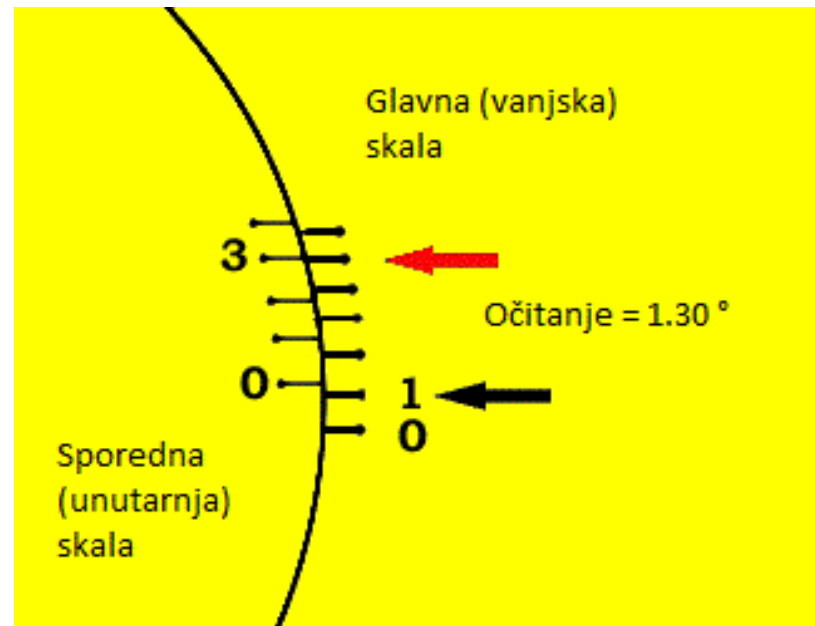
Očitavanje kuta zakretanja

- Kada je namješteno jednoliko tamno vidno polje očitava se kut zakretanja

Noniusova skala

Kako ispravno očitati kut zakretanja, α ?

1. broj: gdje 0 sporedne skale siječe glavnu skalu
2. broj: najbolje preklapanje oznake glavne i sporedne skale

Pokretanje reakcije hidrolize

- Reakcija hidrolize saharoze pokreće se na način da se preostalih 50 mL pripremljene otopine saharoze pomiješa s 50 mL H_2SO_4 u Erlenmeyerovoj tikvici
- Otopina se ulije u kivetu i mjerenje se provede kako je prethodno opisano
- Prvo mjerenje je potrebno napraviti što prije jer je reakcija na početku najbrža
- Reakcija se prati najmanje 90 min, a očitavanja se bilježe na svakih $0,50^\circ$ promjene kuta zakretanja

Određivanje konačnog kuta zakretanja

- Konačni kut zakretanja, $\alpha(\infty)$ određuje se na način da se preostala otopina saharoze i H_2SO_4 u Erlenmeyerovoj tikvici zagrije na plinskom plameniku na temperaturu 70-80 °C
- Temperatura ne smije prijeći 80 °C kako nebi došlo do karamelizacije šećera
- Otopinu je potrebno ohladiti na sobnu temperaturu i provesti mjerenje kako je prethodno opisano

